

Asia: VN/26950/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen kansalliseksi toimeenpanolaiksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Ympäristöministeriön lausunto

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta sekä Valtiokonttorista annetun lain 2 §:n muuttamiseksi ja tulotietojärjestelmästä annetun lain 13 §:n väliaikaiseksi muuttamiseksi.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta. Laki on tarpeen Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanemiseksi. Laissa säädettäisiin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta vastaavista kansallisista viranomaisista ja niiden tehtävistä sekä viranomaisten tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuksista. Laki sisältäisi myös eräitä erityisiä tuen myöntämisen ja maksamisen rajoituksia.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi Valtiokonttorista annettua lakia sekä muutettavaksi väliaikaisesti tulotietojärjestelmästä annettua lakia. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian niiden hyväksymisen jälkeen.

Ympäristöministeriö esittää lausuntonaan seuraavaa:

Ympäristöministeriö pitää hallituksen esitystä Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (jatkossa RRF-toimeenpanolakiluonnos) välttämättömänä Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelman toimeenpanemiseksi.

RRF-toimeenpanolakiluonnoksen 8 pykälän 1 momentin mukaan ministeriön tehtävänä olisi valvoa, että sen hallinnonalan ja toimialan tukiviranomaiset toimeenpanevat elpymis- ja palautumissuunnitelmaa asianmukaisesti. Tähän liittyen, ja myös osana perustuslain 68 §:n 1 momentissa tarkoitettua ministeriön toimialan valvontaa, ministeriön tulisi paitsi seurata hallinnonalansa ja toimialansa tukiviranomaisten elpymis- ja palautumissuunnitelman edistymistä myös esimerkiksi arvioida tukiviranomaisten hallinto- ja valvontajärjestelmän asianmukaisuus sekä tarvittaessa laajemminkin valvoa tukien toimeenpanoa hallinnonalallaan ja toimialallaan, sekä antaa ministeriön ja ”hallinnonalan tukiviranomaisten” myöntämistä ja itse käyttämistä tuista johdon vahvistuslausuma

RRF- toimeenpanolakiluonnoksen 8 § mukaan ministeriön tehtävänä on valvoa, että ministeriön hallinnonalan ja toimialan tukiviranomaiset toimeenpanevat elpymis- ja palautumissuunnitelmaa asianmukaisesti, sekä antaa ministeriön ja hallinnonalan tukiviranomaisten myöntämistä ja itse käyttämistä tuista ministeriön johdon vahvistuslausuma.

Ympäristöministeriö kiinnittää huomiota siihen, että vaikka muut ministeriöt, kuten YM, ohjaavat ELYjä omalla toimialallaan, ELYt kuuluvat TEM:n hallinnonalaan. TEM:n vastuulla on antaa johdon vahvistuslausuma ELYjen myöntämistä tuista.

Säännösehdotuksessa oleva maininta ministeriön toimialan viranomaisten valvonnasta on epäselvä ja käytännössä tulkinnanvarainen, jos sillä on tarkoitus ulottaa ministeriön valvontavelvollisuus oman hallinnonalan ulkopuolelle. Erityisen ongelmallinen se saattaa olla esimerkiksi edellä mainitussa ELYjen tapauksessa, koska se edellyttäisi toisen hallinnonalan ministeriön valvontavallan ulottamista KEHA-keskukseen asti.

Selvyyden vuoksi ministeriön valvontavelvollisuuden tulisi rajoittua oman hallinnonalan tukiviranomaisiin. Vastaava rajoitus tulisi tehdä myös 14 §:n mukaiseen ministeriön tarkastusoikeuteen.

Ympäristöministeriön hallinnonalalta on tullut tiedusteluja jo tässä vaiheessa ennen RRF-toimeenpanolain voimaantuloa toteutettuihin ympäristöministeriön RRF-tukitoimiin (myönnöt/maksatukset) liittyen, eli tulisiko tukiviranomaisen huomioida RRF-toimeenpanolain mukaiset tukiviranomaisen veloitteet esim. 9 §:n mukaiset tuen myöntämisen rajoitukset takautuvasti nyt ennen RRF-toimeenpanolain voimaantuloa ja edellä mainittua olisi hyvä selventää vielä lakiluonnoksessa.

Ympäristöministeriö pitää erittäin kannatettavana sitä, että RRF-toimeenpanolakiluonnoksessa RRF-tukitiedot kootaan keskitetysti Valtiokonttorin ylläpitämään tietojärjestelmään. Ministeriö pyytää

kuitenkin huomioimaan, ettei esim. EU-valtiontukien osalta tukiviranomaisen tarvitse viedä samoja tukitietoja useisiin eri järjestelmiin, esim. kansallinen yritystukirekisteri ja komission tukitietojärjestelmien lisäksi, vaan että em. järjestelmien tietosisällöt olisi integroitu.

Ohjauksen ja kv-yhteistyön johtaja   Ismo Tiainen

Erityisasiantuntija   Anu Häkli

Tiainen Ismo
Ympäristöministeriö

Häkli Anu
Ympäristöministeriö